

Od redakcji

Obecny numer opolskiego czasopisma biblijnego należy do wyjątkowych i szczególnych. Niemal w całości jest on bowiem poświęcony jednej postaci – o. Jackowi Oniszcukowi SJ i konkretnej metodzie badań nad Pismem Świętym – retoryce biblijnej. Śp. ojciec prof. Jacek Oniszcuk, członek Towarzystwa Jezusowego i wykładowca teologii biblijnej na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, był związany od początków swych studiów specjalistycznych z metodą retoryki biblijnej. Należał do grona członków założycieli stowarzyszenia „Società internazionale per lo studio della Retorica Biblica e Semitica” (RBS), w które aktywnie się zaangażował, pełniąc funkcję skarbnika. Regularnie organizowane w Rzymie seminaria i sympozja poświęcone zastosowaniu retoryki semickiej, dzięki aktywnej obecności o. Jacka Oniszcuka SJ, były ważnym środowiskiem popularyzowania tej wciąż mało znanej metody egzegetycznej. Takim właśnie zapamiętały go osoby z Koła Naukowego Teologów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, które dwukrotnie wzięły udział w seminarium z hebrajskiej analizy retorycznej w latach 2015 i 2016. Szerzej na ten temat napisała A. Białowąs, uczestniczka obu wyjazdów studyjnych, w tekście „Tak to się zaczęło”, który zamieszczamy w dziale Sprawozdań. Większość z uczestników, zainspirowana doświadczeniami zdobytymi w Rzymie, kontynuowała lub kontynuuje dalszą pracę naukową w ramach seminarium naukowego z egzegezy ksiąg Nowego Testamentu w formie obronionej, lub przygotowanej pracy magisterskiej.

Nagle odejście o. Jacka Oniszcuka SJ, podczas zimowej wspinaczki górskiej, napełniła wiele osób smutkiem po stracie tak dobrze przygotowanego biblisty. W gronie opolskich biblistów zrodził się jednak zamiar, aby upamiętnić to szczególne doświadczenie spotkania i współpracy w formie artykułów z zastosowaniem retoryki biblijnej, w przygotowanym numerze czasopisma *Scriptura sacra*, poświęcając go niemal w całości postaci jezuickiego egzegety. Na ten zamiar odpowiedział natychmiast założyciel stowarzyszenia „Società internazionale per lo studio della Retorica Biblica e Semitica”, o. Roland Meynet SJ, którego artykuł w języku francuskim na temat Psalmu 18 publikujemy jako przewodni. Obrazuje on w sposób modelowy zastosowanie metodologii retoryki semickiej do konkretnego tekstu biblijnego, która wydatnie przyczynia się do

wyjaśnienia wersetów dotychczas niewystarczająco zrozumiałych w kontekście całego utworu lub jego fragmentu.

Kolejne artykuły w obecnym numerze są prezentacją pierwszego dorobku naukowego osób, które brały udział we wspomnianych seminariach z retoryki biblijnej w Rzymie. Pierwszy z nich, autorstwa s. Lucyny Anny Skorupy SSND, prezentuje egzegezę i interpretację tekstu Ewangelii wg św. Łukasza 16 na podstawie metodologii wypracowanej przez retorykę semicką. W tym rozdziale Łukaszej znajdują się fragmenty, które przez wielu egzegetów są traktowane jako przypadkowo włączone *logia Jesu* „słowa Jezusa” (por. Łk 16,16-17.18). W świetle analizy retorycznej, przeprowadzonej przez autorkę, właśnie te wersety odgrywają kluczową rolę w strukturze całego rozdziału Łk 16, co stanowi ważny wkład w rozumienie całości myśli Łukaszej.

Trzeci artykuł, autorstwa s. Patrycji Błaszkwicz CSSE, prezentuje Jezusową mowę o służbie jako centrum Łukaszej opisu wydarzeń z Wieczernika. Także w tym przypadku mamy do czynienia z egzegezą tekstu św. Łukasza (22,14-38), na podstawie metodologii wypracowanej przez retorykę semicką. Wychodząc od analizy struktury tekstu wskazanego fragmentu, autorka udowadnia centralną rolę słów Jezusa o służbie, która winna cechować wszystkich Jego uczniów.

Kolejny tekst, autorstwa Moniki Wanat, omawia pierwszy znak Jezusa w Ewangelii wg św. Jana (2,1-12), przedstawiając kompozycję tego fragmentu i jego interpretację w świetle hebrajskiej retoryki biblijnej. Zastosowana analiza retoryczna ukazuje wyraźną strukturę tej perykopy i centralny motyw kamiennych stągwi, w których dokonuje się przemiana wody w wino. Interpretacja tego pierwszego znaku, który dokonał Jezus w świetle całej ewangelii, otwiera nowe perspektywy rozumienia teologii św. Jana.

Pozostając w kręgu tradycji Janowej, publikujemy artykuł ks. Tomasza Daniły, kapłana diecezji opolskiej, na temat jednego z siedmiu listów do Kościołów w Apokalipsie św. Jana, skierowanym do wspólnoty w Tiatyrze. W tytule tekstu autor uwydatnił werset: „Kościoły poznają, że «JA JESTEM» jest sprawiedliwym sędzią czynów człowieka” (por. Ap 2,23), ukazując następnie poprzez podjętą analizę retoryczną, że mamy do czynienia z centralnym motywem nie tylko dla tego konkretnego listu, ale także dla wszystkich pozostałych siedmiu (por. Ap 2–3). Rzuca to nowe światło na kompozycję tych rozdziałów i na ich interpretację teologiczną w całości Księgi Apokalipsy.

Wychodząc poza sferę analizy retorycznej, prezentujemy artykuł o. prof. Tomasza Marii Dąbka OSB, w bezpośrednim nawiązaniu do nagłego odejścia o. Jacka Oniszczuka. Punktem wyjścia dla benedyktyńskiego biblisty jest tekst z Księgi Mądrości: „A sprawiedliwy, choćby umarł przedwcześnie, znajdzie odpoczynek” (Mdr 4,7). Tym samym w spektrum jego zainteresowania znalazły się teksty Pisma Świętego mówiące o niespodziewanej chwili śmierci i potrzebie gotowości na spotkanie z Panem. Już samo zestawienie tych tematów jest ważne nie tylko dla lepszego poznania Biblii, ile bardziej dla egzystencjalnej postawy wobec tajemnicy śmierci i niespodzianej chwili jej nadejścia.

W dziale recenzji zamieszczamy omówienie trzech pozycji, z których pierwsza dotyczy zbioru tekstów papieża Benedykta na okres Adwentu, zebranych w nowej serii wydawniczej *Mystagogia Benedicti*. Drugą pozycją jest adhortacja apostolska papieża Franciszka: *Gaudete et exsultate*. O powołaniu do świętości w świecie współczesnym. Obie recenzje autorstwa ks. Jana Kochela ukazują aktualność nauczania papieża-seniora Benedykta i Ojca Świętego Franciszka. Trzecia recenzja dotyczy rozprawy naukowej Hampla Lubomira, *Świat awifauny II w polskich i czeskich przekładach Pisma Świętego. Ptactwo czyste i nieczyste*. Jej autorem jest ks. Norbert Widok, który zwraca szczególną uwagę na potrzebę studiów komparatystycznych przy zgłębianiu problematyki biblijnej.

W dziale naukowych debiutów zamieszczamy dwa teksty artykułów. Pierwszy z nich, autorstwa ks. Zbigniewa Malinowskiego, kapłana diecezji opolskiej, jest zatytułowany „Markowa Ewangelia o Synu Bożym”. Ukazuje on charakterystyczne cechy obrazu Jezusa – Syna Bożego, jaki prezentuje ewangelista Marek w porównaniu do pozostałych synoptyków. Autorem drugiego artykułu jest ks. Artur Sepioło, kapłan diecezji gliwickiej, który podjął się opracowania aktualnego zagadnienia: „Biblijne podstawy katolickiego nauczania na temat nowej ewangelizacji w wymiarze prorockim”. Jak stwierdza sam autor: „Celem niniejszego artykułu nie jest analiza perykop biblijnych, ale wyciągnięcie z tych analiz wniosków w obszarze pastoralnego nurtu, któremu nadano miano «nowej ewangelizacji»”. W imieniu redakcji wyrażam życzenie, aby lektura kolejnego numeru *Scriptura Sacra* była owocna dla każdego czytelnika.

